Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Finanzgericht Rheinland-Pfalz, με διάταξη της 24ης Νοεμβρίου 1983, αποφαίνεται:

Από την εξέταση της δικογραφίας δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του κανονισμού 1167/76.

Bosco Koopmans Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Νοεμβρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα
H. A. Rühl
Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος
G. Bosco

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PIETER VERLOREN VAN THEMAAT ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Το Finanzgericht Rheinland-Pfalz (τρίτο τμήμα) υπέβαλε στο Δικαστήριο, δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία αφορούν για μια ακόμη φορά το πολύπλοκο σύστημα εισαγωγών της κοινής οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς και τα συναφή προβλήματα της τιμής συναλλάγματος. Για την ορθή κατανόηση των περιστατικών, θα αφιερώσω το πρώτο μέρος των προτάσεών μου στις ισχύουσες διατάξεις.

1 — Μετάφραση από τα ολλανδικά.

1. Οι ισχύουσες διατάξεις

Η κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς θεσπίστηκε κατά σημαντικό της μέρος από τον κανονισμό 816/70 του Συμβουλίου (PB L 99, 1970, σ. 1). Η εισαγωγή οίνων που προέρχονται από εκτός της Κοινότητας χώρες διέπεται από την αρχή ότι μόνο η εφαρμογή των οικείων δασμολογικών κλάσεων του κοινού δασμολογίου εξασφαλίζει την κατάλληλη προστασία της εσωτερικής αγοράς. Αυτό προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του προαναφερθέντος κανονισμού. Εντούτοις, προς αποφυγή προκλήσεως διαταραχών λόγω αφύσικα χαμηλών τιμών, καθορίστηκε, με βάση όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, η αποκαλούμενη τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα (άρθρο 9, παράγραφος 2). Αν η τιμή αυτή, επηυξημένη κατά το ποσό των δασμών, είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής, ορίζεται εξισωτική εισφορά (άρθρο 9, παράγραφος 3). Στον παραπάνω γενικό κανόνα υπάρχουν δύο εξαιρέσεις, δηλαδή σε ποιες περιπτώσεις είναι δυνατό να αποφασιστεί να μην εισπραχθεί εξισωτική εισφορά. Η πρώτη εξαίρεση αφορά την περίπτωση όπου τρίτες χώρες δέχονται να εγγυηθούν, και είναι σε θέση να το κάνουν, ότι θα καταβληθεί προσπάθεια να εφαρμοστεί η τιμή αναγωγής για τις εξαγωγές τους. Στην δεύτερη περίπτωση, πρόκειται για την εισαγωγή ορισμένων οίνων ποιότητας που προέρχονται από τρίτες χώρες. Η εξαίρεση αυτή προβλέφτηκε διότι σε πολλές περιπτώσεις η τιμή των οίνων ποιότητας είναι τέτοια, ώστε δεν υπάρχει κίνδυνος ότι θα είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής. Επομένως και οι δυο εξαιρέσεις (άρθρο 9, παράγραφος 3, εδάφια 2 και 3) συνεπάγονται ότι οι εισαγόμενοι οίνοι δεν υπόκεινται στο σύστημα των τιμών αναγωγής και των εξισωτικών εισφορών.

Το σύστημα των τιμών αναγωγής και των εξισωτικών εισφορών καθώς και οι εξαιρέσεις απ' αυτό διευκρινίστηκε λεπτομερέστερα (δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 6, του κανονισμού 816/70 στον κανονισμό 1019/70 της Επιτροπής (ΕΕ ειδ. έκδ. τόμ. 03/005, σ. 106). Στην έκτη αιτιολογική σκέψη αυτού του κανονισμού αναφέρεται ότι η είσπραξη εξισωτικής εισφοράς δεν δικαιολογείται για ορισμένους οίνους λικέρ λόγω της τιμής τους. Έτσι, το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού απαριθμεί μία σειρά οίνων λικέρ, για τους οποίους ισχύει αυτή η εξαίρεση: οι οίνοι Porto, Mader, Xérès και Tokay (Aszu και Szamorodni), ο μοσχάτος Σάμου και ο Moscatel de Setubal.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1970-1980, η Κοινότητα συνήψε με διάφορες τρίτες χώρες συμφωνίες συνεργασίας, καθώς και άλλες συμφωνίες, οι οποίες περιελάμβαναν, ιδίως, δασμολογικές προτιμήσεις για την εισαγωγή οίνων που προέρχονταν από τις εν λόγω χώρες. Αυτού του είδους οι προτιμήσεις αυξάνουν, όπως είναι φυσικό, τον κίνδυνο διαταραχών στην αγορά της Κοινότητας από την εισαγωγή οίνου δεδομένου ότι μειώνεται η προστασία που εξασφαλίζουν οι δασμοί. Για το λόγο αυτό, ο κανονισμός 2506/75 του Συμβουλίου (PB L 256, 1975, σ. 2) εισήγαγε ένα σύστημα γνωστοποίησης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ανακοινώνουν στην Κοινότητα όλες τις περιπτώσεις εισαγωγής οίνου με τιμή χαμηλότερη της κοινοτικής τιμής αναγωγής, μειωμένης κατά το ποσό των δασμών που πράγματι έχουν εισπραχθεί (την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα). Διαφορετικά, δεν εφαρμόζεται η προτίμηση (άρθρο 3, παράγραφος 1).

Όμως, κατά τα ταραγμένα, από νομισματική άποψη, έτη 1975 και 1976, καταφάνηκε ότι η εφαρμογή του εν λόγω συστήματος έθετε ορισμένα προβλήματα. Για τη μετατροπή του δασμού σε εθνικό νόμισμα, πρέπει να ισχύει ο γενικός κανόνας Γ 3 του κοινού δασμολογίου, σύμφωνα με τον οποίο η εν λόγω μετατροπή πρέπει να γίνεται βάσει της ισοτιμίας χρυσού. Αντίθετα, η μετατροπή των τιμών αναγωγής γίνεται, δυνάμει του κανονισμού 475/75 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. τόμ. 03/011, σ. 232), βάσει των αντιπροσωπευτικών

τιμών συναλλάγματος («πράσινες» τιμές). Εφόσον η τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, σύμφωνα με τον κανονισμό 2506/75, ισούται προς την κοινοτική τιμή αναγωγής μειωμένη κατά το ποσό των δασμών που πράγματι έχουν εισπραχθεί, ο ενιαίος καθορισμός της πρώτης έννοιας της τιμής προσκρούει σε δυσκολίες αν συνεχίζονται να χρησιμοποιούνται, για τη μετατροπή των δασμών, οι παλιές νομισματικές ισοτιμίες, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται πλέον στην πραγματικότητα, όσον αφορά το γεωργικό τομέα. Συνεπώς, το Συμβούλιο, με τον κανονισμό του 1167/76 (PB L 135, 1976, σ. 42), αποφάσισε να εφαρμόσει την αντιπροσωπευτική τιμή και για τη μετατροπή επίσης των δασμών [1]. Η εν λόγω απόφαση υλοποιήθηκε με την αντικατάσταση του παραρτήματος του βασικού κανονισμού 816/70, στο οποίο εκτίθεται λεπτομερώς η διάκριση 22.05 Γ του κοινού δασμολογίου, με ένα νέο παράρτημα. Το παράρτημα αυτό προβλέπει τη σημείωση γ, η οποία ρυθμίζει την παρέκκλιση από το γενικό κανόνα Γ 3 του κοινού δασμολογίου και η οποία αναφέρεται ή δεν αναφέρεται στις σχετικές κλάσεις αυτού του παραρτήματος. Φαίνεται ότι η σημείωση γ δεν ισχύει για τους οίνους λικέρ που αναφέρει το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 1019/70, περί του οποίου μίλησα προηγουμένως. Επομένως, για τη μετατροπή των δασμών επί αυτών των οίνων εφαρμόζεται η παλιά νομισματική ισοτιμία. Η αντιπροσωπευτική τιμή δεν εφαρμόστηκε επί των εν λόγω οίνων παρά μόνο με τον κανονισμό 2842/76 του Συμβουλίου (PB L 327, 1976, σ. 6). Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, κατά την περίοδο από 17 Μαΐου 1976 (εφαρμογή του κανονισμού 1167/76) μέχρι τις 16 Δεκεμβρίου 1976 (εφαρμογή του κανονισμού 2842/76), δεν εφαρμοζόταν η αντιπροσωπευτική τιμή επί των εν λόγω οίνων.

1 — Ο κανονισμός 2506/75 δεν είχε ακόμη εφαρμοστεί διότι, ιδίως λόγω των παραπάνω προβλημάτων, δεν είχαν ακόμη θεσπιστεί διατάξεις για την εφαρμογή του. Ο κανονισμός 1166/76 (PB L 135, 1976, σ. 41) ανέβαλε την έναρξη ισχύος του κανονισμού 2506/75 μέχρι την 1η Ιουλίου 1976, ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν να ισχύουν οι κανόνες περί της αντιπροσωπευτικής τιμής συναλλάγματος που θέσπισε ο κανονισμός 1167/76.

2. Η διαφορά και τα προδικαστικά ερωτήματα

Κατά την προαναφερθείσα περίοδο, η εταιρία Racke εισήγαγε συνολικά 217 507 λίτρα οίνου λικέρ Tokay της δασμολογικής διάκρισης 22.05 Γ III 6 2 του κοινού δασμολογίου. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγωγικός δασμός ανερχόταν σε 12 λογιστικές μονάδες ανά εκατόλιτρο. Το τελωνείο, εφαρμόζοντας για τους υπολογισμούς του την ισοτιμία του ΔΝΤ (μία ΛΜ = 3,66 γερμανικά μάρκα) DM, καθόρισε τον εισαγωγικό δασμό σε 43,92 DM ανά εκατόλιτρο. Όμως, η εταιρία Racke, θεώρησε ότι έπρεπε να εφαρμοστεί η αντιπροσωπευτική τιμή (μία ΛΜ = 3,58 DM), βάσει της οποίας ο εισαγωγικός δασμός θα ανερχόταν σε 42,94 DM ανά εκατόλιτρο, δηλαδή διαφορά ύψους τουλάχιστον 1 DM ανά εκατόλιτρο και τουλάχιστον 1 Pfennig ανά λίτρο.

Τελικά, η διαφορά μεταξύ της εταιρίας Racke και του Hauptzollamt Mainz κατέληξε στην υποβολή εκ μέρους του Finanzgericht των εξής δύο προδικαστικών ερωτημάτων:

«1. Αντιβαίνει ο κανονισμός ΕΟΚ 1167/76 της 17ης Μαΐου 1976 (ABl. L 135 της 24. 5. 1976, σ. 42) στο άρθρο 40, παράγραφος 3, εδάφια 2 και 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, καθόσον εξαιρεί τους οίνους Tokay της διάκρισης 22.05 Γ III 6 2 του κοινού δασμολογίου από την εφαρμογή των αντιπροσωπευτικών τιμών συναλλάγματος κατά την μετατροπή του δασμολογικού συντελεστή, που εκφράζεται σε λογιστικές μονάδες, σε εθνικά νομίσματα (εν προκειμένω σε γερμανικά μάρκα) και διατηρεί τη ρύθμιση του γενικού κανόνα Γ 3 στο μέρος I, τίτλος I, του κανονισμού ΕΟΚ 950/68 της 28ης Ιουνίου 1968 (ABl. L 172 της 22. 7. 1968, σ. 1);

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης:

Ποιες έννομες συνέπειες συνάγονται σχετικώς ως προς την εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού ΕΟΚ 2842/76 της 23ης Νοεμβρίου 1976, (ABl. L 327 της 26. 11. 1976, σ. 2), ιδίως: μπορεί ο ιδιώτης μέσα στην Κοινότητα

να αξιώσει να εφαρμοστεί ο κανονισμός αυτός αναδρομικά από το χρονικό σημείο που τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός ΕΟΚ 1167/76;»

3. Η φερόμενη παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ

Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, με την οποία υποβλήθηκαν τα προδικαστικά ερωτήματα, το Finanzgericht εκφράζει αμφιβολίες κυρίως ως προς τη νομιμότητα του κανονισμού 1167/76 διότι, βάσει αυτής της ρύθμισης, εφαρμόζονταν δύο τιμές κατά την υπό κρίση περίοδο: η τιμή ισοτιμίας και η αντιπροσωπευτική τιμή.

Νομίζω ότι οι αμφιβολίες αυτές διαλύονται σε σημαντικό βαθμό από την εξήγηση που δίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις του εν λόγω κανονισμού. Από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη συνάγεται, όπως ήδη έχω προαναφέρει, ότι, ειδικότερα, το σύστημα των τιμών αναγωγής δημιουργεί δυσκολίες όταν και οι δύο τιμές πρέπει να εφαρμοστούν ταυτόχρονα. Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη το διευκρινίζει αυτό διεξοδικότερα και τονίζει την ανάγκη ομοιόμορφης εφαρμογής της τιμής αναγωγής. Από τις αιτιολογικές αυτές σκέψεις καταφαίνεται ότι στόχος είναι, πρώτα απ' όλα να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος των τιμών αναγωγής, έτσι ώστε είναι λογικό, από την άποψη αυτή, να κηρυχθεί εφαρμοστέα επί των οίνων που υπάγονται στο παραπάνω σύστημα η μεταβολή στην τιμή μετατροπής. Εξάλλου, το παράρτημα, με το οποίο θεσπίζεται η διάκριση 22.05 Γ του κοινού δασμολογίου, στηρίζεται επίσης στην εν λόγω αρχή, όπως διαπιστούται από το γεγονός ότι η παραπομπή στη σημείωση C παραλείφτηκε μόνο για την περίπτωση της ομάδας των οίνων λικέρ που ο κανονισμός 1019/70 εξαιρεί από το σύστημα των τιμών αναγωγής. Επί των παραπάνω οίνων συνεχιζόταν να εφαρμόζεται η γενική διάταξη Γ 3 του κοινού δασμολογίου. Επομένως, πρόκειται για διαφορετική μεταχείριση, στο πλαίσιο της διάκρισης 22.05 Γ μεταξύ των οίνων λικέρ, αφενός, και των άλλων οίνων, αφετέρου. Εντούτοις, ο στόχος που επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός δικαιολογεί αυτή τη διαφορά μεταχειρίσεως, δεδομένου ότι η εφαρμογή της αντιπροσωπευτικής τιμής επί των εν λόγω οίνων λικέρ δεν ήταν αναγκαία, και η παρέκκλιση από το κοινό δασμολόγιο μπορούσε να είναι όσο το δυνατό πιο περιορισμένης εκτάσεως. Περιττεύει, ίσως, να προσθέσω ότι κατά την εν λόγω περίοδο η εφαρμογή του γενικού κανόνα Γ 3 καθαυτή ήταν δικαιολογημένη, παρά τις υφιστάμενες υποτιμήσεις και ανατιμήσεις. Σχετικά παραπέμπω στην απόφασή σας Glunz κατά Hauptzollamt Hamburg-Waltershof (Συλλογή 1982, σ. 197, σκέψη 24). Επομένως, το επιχείρημα της εταιρίας Racke ότι υπάρχει σαφής διαφορά μεταχειρίσεως ως προς λοιπούς — παρόμοιους — οίνους δεν ευσταθεί, αφού, όπως ιδίως τόνισε το Συμβούλιο, το σύστημα των τιμών αναγωγής ίσχυε πράγματι επί των λοιπών οίνων.

4. Ο κανονισμός 2842/76

Το Finanzgericht, με τα ερωτήματα που υπέβαλε, επέστησε επίσης την προσοχή επί του κανονισμού 2842/76, δυνάμει του οποίου εφαρμόστηκε πράγματι η αντιπροσωπευτική τιμή επί των αναφερθέντων οίνων λικέρ από τις 16 Δεκεμβρίου 1976. Όσον αφορά το ζήτημα αν πρέπει να γίνει λόγος περί σιωπηρού αναδρομικού αποτελέσματος, πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να δοθεί ανεπιφύλακτα αρνητική απάντηση. Κατά πάγια νομολογία τότε μόνο είναι δυνατό παρόμοιο αποτέλεσμα όταν ο κανονισμός επιδιώκει αυτόν ακριβώς το στόχο (πρβλ. μεταξύ άλλων την απόφαση του Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 212-217/80, Συλλογή 1981, σ. 2735, σκέψεις 9 και 12). Η επέκταση της εφαρμογής της αντιπροσωπευτικής τιμής αιτιολογείται στον παραπάνω κανονισμό με τη σκέψη ότι η χρησιμοποίηση δύο διαφορετικών

τιμών συναλλάγματος για τους οίνους της διάκρισης 22.05 Γ του κοινού δασμολογίου μπορεί να επιφέρει στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των εισαγόμενων οίνων. Η παραπάνω αιτιολόγηση διαφέρει από αυτή που έδωσε η Επιτροπή στην πρότασή της για τον κανονισμό αυτό (ΡΒ 1976, C 263, σ. 2). Στην πρόταση αυτή διαπιστώθηκε ότι παρόμοια στρέβλωση αποτελούσε ήδη πραγματικότητα.

Επομένως από την παραπάνω αιτιολογία καταφαίνεται ότι προφανώς δεν ήταν δυνατό να συνεχιστεί η εφαρμογή επί των οίνων λικέρ, όπως είχε γίνει στην αρχή, της γενικής διάταξης Γ 3 του κοινού δασμολογίου και ότι παρόμοια εφαρμογή μπορεί ακόμη εκ των υστέρων να χαρακτηριστεί και ως εσφαλμένη. Εντούτοις, παρόμοια κατάσταση δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι ο κανονισμός 1167/76 ήταν παράνομος. Μπορεί κάλλιστα η διοίκηση, υπό το φως περιστάσεων που είναι γνωστές κατά τη στιγμή της απόφασής της, να επιλέξει μία πολιτική, η οποία, υπό το φως μεταγενέστερων περιστάσεων, έχει ανάγκη τροποποιήσεως. Αυτό ακριβώς δέχτηκε το Δικαστήριο στο δεύτερο εδάφιο της σκέψης 24 στην απόφασή του επί της υποθέσεως Merkur (υπόθεση 43/72, Jurispr. 1973, σ. 1055) προσθέτοντας ότι πρέπει να εξεταστεί μήπως το εν λόγω όργανο «προφανώς παρασύρθηκε από εσφαλμένες σκέψεις». Όπως ήδη έχω αναφέρει στην παράγραφο 3, αυτό δεν συνέβη εν προκειμένω.

5. Συμπέρασμα

Συμπερασματικά, προτείνω να δοθεί στα ερωτήματα του Finanzgericht Rheinland-Pfalz η εξής απάντηση:

«Από την εξέταση που έγινε δεν προέκυψαν ούτε γεγονότα ούτε περιστάσεις ικανές να επηρεάσουν το κύρος του κανονισμού 1167/76 του Συμβουλίου.»